MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tas-6 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 132/2007

A.

-vs-

B.

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fis-26 ta' Marzu, 2007 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-partijiet iżżewġu fl-20 ta' Jannar, 2001 kif jindika ċ-ċertifikat anness bħala dokument 'A', sena wara kellhom tarbija. Il-problemi bdew ftit żmien wara ż-żwieġ. Il-partijiet isseparaw fis-sena 2005 b'kuntratt.

2. Illi l-kunsens tal-partijiet għaż-żwieġ ġie miksub bi vjolenza sew fiżika sew morali, jew biża', Artiklu

19 (1) (a), Kapitlu 255. Il-konvenuta kienet imbeżża’ d-dar u riedet titlaq minn hemm akkost ta’ kollox, kien għalhekk biss li ddeċidiet li tiżżewweġ.

3. Illi l-kunsens tal-partijiet kien eskluż minħabba żball fuq l-identita’ tal-parti l-oħra, Artiklu 19 (1) (b), Kapitlu 255;

4. Illi l-kunsens kien vizzjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b’anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ, Artiklu 19 (1) (d), Kapitlu 255. Il-partijiet ma kienu jaqblu f’xejn u żżewġu b’għaġla kbira bil-għan li l-konvenuta teħles mill-ġlied li kien ikollha d-dar. Fil-fatt għal iktar minn darba qabel iż-żwieġ hi kienet telqet mid-dar.

5. Illi l-kunsens ta’ waħda mill-partijiet ġie miksub bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta’ xi wieħed jew iktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew tad-dritt ta’ l-att taż-żwieġ, Artiklu 19 (1) (f), Kapitlu 255.

Għaldaqstant l-esponent jitlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti jogħġobha:

1. Tiddikjara li ż-żwieġ ikkontrattat bejn il-partijiet fl-20 ta’ Jannar, 2001 huwa null *ai termini* ta’ l-Artiklu 19 (1) (a), (b), (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta u għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi. Bl-ispejjeż. Il-konvenuta hija nġunta biex tidher għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fit-23 ta’ Mejju, 2007, li permezz tagħha esponiet bir-rispett u bil-ġurament tagħha kkonfermat:

1. Illi fl-ewwel lok it-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda *stante* li ma jirriżultawx l-addebiti msemmija fir-rikors attriċi, fil-konfront ta’ l-intimata eċċipjenti.

2. Illi *dato ma non concesso* li hemm lok li ż-żwieġ jista' jiġi ddikjarat null, dan żgur m'huwiex minħabba tortijiet ta' l-intimata, kif ser jiġi ppruvat fil-kors tal-kawża, iżda *semmai* minħabba tortijiet unikament u esklussivament imputabbli lir-rikorrenti li kwindi għandu jbati l-ispejjeż kollha.

3. Salvi, jekk ikun il-każ, risposti *ossia* eċċezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjeż.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur, u ta' ommu.

Rat il-verbal tas-seduta tat-18 ta' April, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qiegħed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-20 ta' Jannar, 2001 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (a), (b), (d), (f) u (g) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta għalkemm ikkontestat it-talba, ma ressqitx provi; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor.*

Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju." (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attur jirrigwardaw:

19 (1) (a) – kunsens ottenut bil-biża';

19 (1) (b) – żball fuq l-identita' tal-parti l-oħra;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

19 (1) (g) – kunsens marbut ma' kondizzjoni li tirreferi għall-futur.

Mill-provi mressqa jidher li ż-żwieġ sar meta l-partijiet kellhom ftit iktar minn għoxrin sena u jidher ċar li l-konvenuta ma kinitx idoneja għaż-żwieġ u m'hijiex kapaċi żżomm relazzjoni. Dan għandu jiġi valutat fl-isfond tas-sentenzi li ser jiġu ċitati pero' l-Qorti tħoss li t-talba ta' l-attur hija altru minn ġustifikata. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006):

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u

tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Jidher mill-provi li l-konvenuta żżewġet ta' għoxrin sena biex toħroġ minn dar il-ġenituri tagħha li kienu jiġġieldu kontinwament b'ċerta gravita', u anke kienu jsawtuha u anke ġieli telqet mid-dar minħabba f'hekk. L-attur stqarr illi kien ġieli xtaq iħassar l-għerusija, iżda ħass li ma kienx ikun raġel li jaħrab mir-responsabbilta' li ħass li kellu fil-konfront tal-konvenuta. Għalhekk jeżistu l-estremi taħt is-sub-inċiż (d) għall-annullament.

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba ta' l-attur u tiddikjara null iż-żwieġ iċċelebrat bejn il-partijiet fl-20 ta' Jannar, 2001. L-ispejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------